

β') Κληθείς ὑπὸ τοῦ Ο.Κ.Θ.Ε. ἐδίδαξεν Ἱστορίαν τοῦ ἀρχαίου δράματος εἰς τὴν Δραματικὴν Σχολὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Θεάτρου κατὰ τὸ ἀκαδ. ἔτος 1970 - 1971.

γ') Ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τοῦ Δεκεμβριανοῦ κινήματος (1944) ὠμίλησε τὴν 17ην Δεκ. 1970 πρὸς τοὺς φοιτητάς ἐν τῷ ἀμφιθεάτρῳ τῆς Φυσικομαθηματικῆς Σχολῆς (ὁδοῦ Σίνα) «περὶ τῆς Δεκεμβριανῆς τραγωδίας».

δ') Κατόπιν προσκλήσεως τῆς ὁργανωτικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Third inter-school Conference τοῦ Pierce College ὠμίλησε τὴν 13ην Μαρτ. 1971 ἀγγλιστὶ πρὸς τὰ μέλη τοῦ συνεδρίου μὲ θέμα : «The Message of Greek Tragedy to the Modern World».

ε') Περιληφθεὶς εἰς τὸ πρόγραμμα μορφωτικῶν ἀνταλλαγῶν ἀκαδ. ἔτους 1970 - 1971 μετέσχε τῶν ἐργασιῶν τῶν ἐν Cambridge τῆς Ἀγγλίας συγκληθέντων δύο συνεδρίων Κλασσικῶν σπουδῶν ἀπὸ 20 - 7 - 71 μέχρι 31 - 7 - 1971, ἦτοι :

1. Τῆς Conference for Teachers of the Classics (20 - 26 Ἰουλίου) καὶ τῆς
2. Joint Committee of Greek and Roman Societies (ἀπὸ 26ης μέχρι 31ης Ἰουλίου).

11. ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΑΡΧΕΙΟΝ, ΜΟΥΣΕΙΑΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΡΑ ΤΗ ΕΔΡΑ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ

Ὑπὸ Μαρίας Μηλίγκου - Μαρκαντωνῆ, βοηθοῦ τῆς Ἐδρας

Διὰ τὴν ὁργάνωσιν τοῦ μαθήματος τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας (τοῦ ἐκ παραδόσεως πολιτισμοῦ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων) ἀπὸ ἀπόψεως ἐπιστημονικῆς καὶ διδακτικῆς ἤρχισεν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1965 καταρτισμὸς εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ καθηγητοῦ τῆς Ἐδρας Λαογραφίας (Ἐκτάκτου αὐτοτελοῦς μέχρι 22 Ἀπριλίου 1969, ἔκτοτε δὲ Τακτικῆς) πρῶτον εἰδικῆς αὐτοτελοῦς Βιβλιοθήκης κλπ., ἀντιστοίχως δὲ Ἀρχείου λαογραφικῆς ὕλης διὰ καταγραφῆς αὐτῆς, φωτογραφήσεως, ἠχογραφήσεως, ὡς καὶ Συλλογῆς ἀντικειμένων τοῦ φυσικοῦ (ὕλικου) βίου καὶ τῆς τέχνης τοῦ λαοῦ.

Α') Βιβλιοθήκη. Αὕτη πλουτισθεῖσα μέχρι τοῦδε δι' ἀγορῶν ἐκ τῶν κατ' ἔτος πιστώσεων εἰς τὴν Ἐδραν Λαογραφίας, ἐν μέρει δὲ καὶ διὰ παραχωρήσεων ἐκ τῶν βιβλιοθηκῶν τῶν Σπουδαστηρίων : Κλασσικῆς Φιλολογίας (Καθηγ. Στυλ. Κορρές) καὶ Ἱστορικοῦ (Καθηγ. Γεώργ. Κόλιας), οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως τοῦ «Συλλόγου πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων» (πρόεδρος Φίλ. Δραγούμης) ἀλλὰ καὶ δωρεῶν ὑπὸ συγγραφέων, περιλαμβάνει νῦν ὑπὲρ τοὺς 2000 τόμους ἑλληνικῶν καὶ ξένων βιβλίων καὶ περιοδικῶν (αὔξ. ἀρ. 1 - 1732). Τῆς Βιβλιοθήκης ταύτης παρὰ τὴν ἑλλειψιν

ἐπαρκοῦς χώρου, ὡς ἀναγνωστηρίου, γίνεται ἐπιστημονικὴ χρῆσις ὑπὸ εἰδικῶν ἐρευνητῶν, ὡς καὶ ὑπὸ φοιτητῶν κατὰ τὰς φροντιστηριακὰς αὐτῶν ἀσκήσεις.

Β') Τὸ ἔργον τῆς περισυναγωγῆς λαογραφικῆς ὕλης καὶ ἀντικειμένων ἐπεχειρήθη μέχρι τοῦδε, τὸ μὲν διὰ φοιτητῶν ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς φροντιστηριακῆς ἀσκήσεως αὐτῶν εἰς τὸ μάθημα τοῦ Λαϊκοῦ πολιτισμοῦ, τὸ δὲ καὶ διὰ διδασκάλων μετεκπαιδευθέντων εἰς τὸ Διδασκαλεῖον Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως κατὰ τὰ ἔτη 1967 - 1971 κατόπιν ἀσκήσεως αὐτῶν ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Γ. Κ. Σπυριδάκη, πρὸς δὲ καὶ διὰ σπουδαστῶν τῆς Μαρασλείου Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας, ἐργασθέντων κατὰ τὰ ἔτη 1967 - 1969 κατόπιν ὁδηγίων τοῦ ὡς ἄνω καθηγητοῦ, ὅστις ἐδίδαξεν εἰς αὐτοὺς Ἑλληνικὴν λαογραφίαν.

Ἐκ τῆς προσπάθειας ταύτης καὶ προσωπικῶς διὰ τοῦ καθηγητοῦ ἔχουν καταρτισθῇ καὶ ὁργανωθῇ αἱ κάτωθι συλλογαί :

α') Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον. Εἰς τοῦτο ἔχουν κατατεθῇ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1965 μέχρι τέλους Αὐγούστου 1971 1492 χειρόγραφοι ἢ δακτυλογραφημέναι λαογραφικαὶ συλλογαί, ἐξ ὧν 922 ὑπὸ φοιτητῶν, 358 ὑπὸ Σπουδαστῶν τῆς Μαρασλείου Παιδαγ. Ἀκαδημίας, 196 ὑπὸ μετεκπαιδευμένων Δημοδιδασκάλων, 4 ὑπὸ τοῦ θεολόγου κ. Α. Κοκολιοῦ καὶ 1 ὑπὸ τῆς βοηθοῦ τῆς Ἐδρας δεσποινίδος Ἀννης Γουήλ.

Αἱ συλλογαὶ αὗται ἐκ σελίδων ἐν συνόλῳ 117.121 κατανέμονται κατὰ περιοχὰς προελεύσεως ὡς ἐξῆς : Θράκης 11, Μακεδονίας 40, Ἡπείρου 90, Βορ. Ἡπείρου 4, Θεσσαλίας 136, Στερεᾶς Ἑλλάδος 275, Εὐβοίας 52, Πελοποννήσου 443, Ἰονίων νήσων 74, Κρήτης 149, Κύπρου 53, Δωδεκανήσου 31, Κυκλάδων 46, Ἰκαρίας 2, Σάμου 20, Χίου 14, Λέσβου 46, Δήμου 6, Ἰμβρου 4, Μικρᾶς Ἀσίας (πρόσφ.) 16, Πόντου Μ. Ἀσίας (πρόσφ.) 10, Αἰγύπτου (Ἑλλ.) 3, Ρουμανίας (Ἑλλ.) 1, ἐξ Ἀθιγγάνων 2, ἄνευ δηλώσεως τόπου 10.

Ἡ περιεχομένη εἰς τὰς συλλογὰς ταύτας πλουσία καὶ ἐνδιαφέρουσα ὕλη ἀναφέρεται εἰς ἐκδηλώσεις τοῦ φυσικοῦ (ὕλικοῦ) βίου τοῦ λαοῦ, τοῦ κοινωνικοῦ καὶ τοῦ πνευματικοῦ, συμπληροῦται δὲ διὰ παραθέσεως σχεδιασμάτων, φωτογραφιῶν κ.ἄ.

β') Ἀρχεῖον μικροφωτογραφιῶν (microfilms). Εἰς τοῦτο, ἀποτελούμενον μέχρι τοῦδε ἐκ 13.700 μικροφωτογραφιῶν, περιλαμβάνεται λαογραφικὴ ὕλη ἐκ Κρήτης, φωτογραφηθεῖσα ἀπὸ τῆς 23 - 29 Νοεμβρίου 1969 ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Γ. Κ. Σπυριδάκη εἰς τὸ Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον Κρήτης ἐν Χανίοις : α') ἐκ τοῦ κατατεθειμένου ἐνταῦθα ἀρχείου τοῦ Ρεθυμνίου Παύλου Βλαστοῦ¹ καὶ β') ἐξ ἐξ χειρογράφων τοῦ 17 - 19 αἰ. ὕλης

1. Περὶ τῆς εἰς τὸ ἀρχεῖον τοῦτο περιεχομένης λαογραφικῆς ὕλης βλ. Γεωργ.

μαγικοῦ κυρίως περιεχομένου, ἀποκειμένων εἰς τὸ ἐν λόγῳ Ἱστορ. Ἀρχεῖον ¹, γ) ἐκ φωτογραφήσεως ἐν Ἀθήναις χειρογράφου μὲ ἱατροσόφια, προερχομένου ἐκ Κρήτης (Ἀρχάνες Ἡρακλείου) (τὸ χειρόγραφον παρεχωρήθη πρὸς φωτογράφησιν ὑπὸ τῆς διδασκαλίσσης εἰς Ἀνω Ἀρχάνες Εἰρήνης Οὐσταγιαννάκη - Ταχατάκη).

Ἡ ἐπιστημονικὴ χρῆσις τοῦ ἀρχείου τούτου θὰ καταστῇ προσεχῶς εὐχερῆς μετὰ τὴν σύνταξιν καταλόγου τῆς περιεχομένης ὕλης, ὑπὸ τῆς βοηθοῦ τῆς Ἑδρας Μαρίας Μηλίγκου - Μαρκαντώνη.

γ) **Συλλογὴ μουσικῆς ὕλης.** Πρὸς διδακτικούς ὡς καὶ ἐπιστημονικούς σκοποὺς ἐξετελέσθησαν ὑπὸ φοιτητῶν, συλλογέων λαογραφικῆς ὕλης, καὶ ἠχογραφήσεις ἐπὶ ταινιῶν μαγνητοφώνου μουσικῆς δημοτικῶν τραγουδιῶν. Ἡ ὕλη αὕτη ἀποτελεῖται ἐξ 198 ἠχογραφήσεων.

δ) **Συλλογὴ ἐγγράφων.** Πρὸς πληρεστέραν μελέτην τοῦ ἐθιμικοῦ δικαίου καὶ ἄλλων ἐκδηλώσεων τοῦ βίου τοῦ λαοῦ καταρτίζεται καὶ συλλογὴ ἐγγράφων (προικοσυμφώνων, πωλητηρίων, μισθωτηρίων κ.ἄ.).

ε) **Φωτογραφικὸν ἀρχεῖον.** Διὰ τὴν σαφεστέραν κατανόησιν τῆς συλλεγομένης ὕλης καὶ τῆς ἐποπτικωτέρας διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῆς Λαογραφίας καταρτίζεται ἔτι καὶ ἀρχεῖον φωτογραφιῶν καὶ φωτεινῶν διαφανειῶν.

ς) **Μουσειακὴ συλλογὴ.** Πρὸς συμπλήρωσιν τῆς μελέτης τοῦ λαϊκοῦ πολιτισμοῦ παραλλήλως πρὸς τὴν καταγραφὴν, φωτογράφησιν, καὶ ἠχογράφησιν ἐκδηλώσεων αὐτοῦ, κατεβλήθη φροντὶς καὶ διὰ τὴν συγκέντρωσιν λαογραφικῶν ἀντικειμένων (τοῦ βίου καὶ τῆς τέχνης τοῦ λαοῦ).

Ἡ συλλογὴ αὕτη ἡ ὁποία πλὴν τῆς ἐπιστημονικῆς σημασίας αὐτῆς, θὰ χρησιμεύσῃ ἐν τῷ μέλλοντι καὶ διὰ διδακτικούς σκοποὺς ἀποτελεῖται μέχρι τοῦδε ἐξ 694 ἀντικειμένων, προερχομένων πάντων ἐκ δωρεῶν ὑπὸ φοιτητῶν καὶ ἄλλων (ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Ν. Β. Τωμαδάκη, τοῦ βοηθοῦ Β. Κ. Λαμπρινουδάκη), φίλων τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ. Ἐκ τῶν ἀντικειμένων τούτων ἀνήκουν α) 620 εἰς τὸν φυσικὸν βίον καὶ τὴν λαϊκὴν τέχνην (ἐνδυμα, κοσμητικὴ, ὕφαντικὴ, κεντητικὴ, ξυλοτεχνία, μεταλλοτεχνία, κεραμικὴ, γεωργία, κτηνοτροφία, θήρα κλπ.). β) 30 εἰς τὴν κοινωνικὴν ζωὴν: γέννησις, γάμος, τελευτὴ, καὶ γ) 44 εἰς τὸν πνευματικὸν βίον (σφραγίδες ἄρτου, ἄρτοι λατρευτικοί, μαγικά καὶ θεραπευτικά βότανα, μουσικά καὶ ἄλλα ὄργανα παίδων κλπ.).

Κ. Σπυριδάκη, Ἐκθεσις ἐρεῦνης κατὰ τὰ ἔτη 1964 καὶ 1965 εἰς τὸ ἀρχεῖον Παύλου Βλαστοῦ ἐν τῷ Ἱστορικῷ Ἀρχεῖῳ Κρήτης εἰς Χανιά. Ἐπετηρὶς Κέντρου Ἑρεῦνης Ἑλληνικῆς Λαογραφίας, τόμ. ΙΗ' - ΙΘ' (1965/66), ἐν Ἀθήναις 1967, σσ. 195 - 201.

1. Βλ. εἰς Ἐπετηρίδα Ἐπιστημονικῶν Ἑρευνῶν Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τόμ. Γ', 1971, σσ. 353 - 354.